

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»**

Кафедра

ФІНАНСІВ, ОБЛІКУ ТА МАРКЕТИНГУ

(повна назва кафедри)

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ГРОШІ ТА КРЕДИТ**

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (шифр і назва спеціальності)
освітньо-професійна програма	«Фінанси і кредит» (назва спеціалізації)
освітній ступінь	бакалавр (назва освітнього ступеня)
форма навчання	денна (денна, заочна)
розробник	Окуневич Ірина Леонідівна (прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Гроші та кредит» є складовою освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит» СВО ПДАБА 072 б – 2016 підготовки фахівців за освітнім ступенем бакалавр в галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Має статус нормативної компоненти циклу професійної підготовки.

Навчальна дисципліна «Гроші та кредит» є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в грошово-кредитній сфері. Викладання даної дисципліни впливає з необхідності більш доцільних знань щодо законів і форм грошового-кредитного обігу в умовах ускладнення, розширення та інтеграції ринкових відносин, що охопили всі сфери життя суспільства.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
			IV	V
Всього годин за навчальним планом, з них:	225	7,5	90	135
Аудиторні заняття, у т.ч:	104	3,5	44	60
лекції	68		30	38
лабораторні роботи				
практичні заняття	36		14	22
Самостійна робота, у т.ч:	121	4	46	75
підготовка до аудиторних занять	40		18	22
підготовка до контрольних заходів	27		13	14
виконання курсового проекту або роботи				
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	24		8	16
підготовка до екзамену	30	1		30
Форма підсумкового контролю			залік	екзамен

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення дисципліни – формування системи базових знань з теорії грошей, кредиту, засвоєння закономірностей функціонування грошового ринку як теоретичної основи державної монетарної політики, розвитку банківської справи і надалі адаптувати здобуті знання у процесі діяльності за фахом.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Гроші та кредит» є:

- засвоєння понятійного апарату теорії грошей та кредиту;
- вивчення нормативних і законодавчих актів, щодо грошового обігу і кредитних відносин в Україні;
- засвоєння ролі, специфіки та практики грошово-кредитної політики центрального банку, напрямів діяльності банків та небанківських фінансових інститутів щодо грошово-кредитного обслуговування суб'єктів господарювання та населення в Україні;
- усвідомлення економічних процесів, які відбуваються в країні.

Пререквізити дисципліни. Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни: «Політична економія», «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Історія економіки та економічної думки», «Національна економіка».

Постреквізити дисципліни. Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну: «Міжнародна економіка», «Фінанси», «Банківська система», «Фінансовий ринок», «Фінанси підприємств».

Компетентності:

- **Інтегральна компетентність.** Здатність до пошуку та вирішення проблем в сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень, аналізу, розробки та впровадження інновацій.

- **Загальні компетентності:**

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу та встановлення взаємозв'язків між явищами та процесами.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК6. Здатність самостійного проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК7. Здатність отримувати сучасні знання з фаху та суміжних сфер.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК9. Здатність до самоаналізу.

- **Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:**

СК1. Розуміння концептуальних основ економічної теорії на макро- та мікрорівні, загальної теорії фінансів.

СК2. Розуміння принципів формування та функціонування сучасних фінансових систем.

СК3. Вміння досліджувати стан та тенденції розвитку фінансових систем.

СК11. Здатність до постійного підвищення професійної підготовки.

Заплановані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

РН2. Знати теоретичні основи та фундаментальні принципи фінансової науки.

вміти:

РН3. Досліджувати особливості функціонування та тенденції розвитку сучасних фінансових систем.

РН19. Мати навички самостійної роботи та відкритість до нових професійних знань.

Методи навчання: словесні, наочні та практичні.

Форми навчання: колективні, фронтальні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Гроші					
Суть і функції грошей	12	2	2		8
Грошовий обіг і грошова маса	17	6	4		7
Кількісна теорія грошей і сучасний монетаризм	14	4			10
Грошові системи	15	6	2		7
Грошовий ринок	14	6	2		6
Інфляція і грошові реформи	18	6	4		8
Разом за змістовим модулем 1	90	30	14		46
Змістовий модуль 1. Кредит					
Валютний ринок і валютні системи	24	8	6		8
Кредит у ринковій економіці	22	8	4		8
Фінансові посередники	20	6	4		5
Центральні банки	16	4	2		5
Комерційні банки та їх операції	20	6	4		12
Міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною	18	6	2		7
Разом за змістовим модулем 2	105	38	22		45
Підготовка до екзамену	30				30
Усього годин	225	68	36		121

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	2	3
1	Суть і функції грошей Походження і сутність грошей. Функції грошей. Форми грошей та їх еволюція. Роль грошей у розвитку економіки.	2
2-4	Грошовий обіг і грошова маса Грошовий оборот і його структура.	6

1	2	3
	<p>Форми безготівкових розрахунків. Грошова маса в обігу та характеристика грошових агрегатів. Швидкість обертання грошей та закон грошового обігу. Механізм зміни маси грошей в обігу.</p>	
5,6	<p>Кількісна теорія грошей і сучасний монетаризм Металістична теорія грошей. Номіналістична теорія грошей. Кількісна теорія грошей. Дж. М. Кейнс і його внесок у кількісну теорію грошей. Сучасний монетаризм.</p>	4
7-9	<p>Грошові системи Поняття й елементи грошової системи. Типи грошових систем. Створення грошової системи України. Грошово-кредитна політика, її об'єкти, суб'єкти і цілі. Інструменти грошово-кредитної політики. Проблема монетизації бюджетного дефіциту валового внутрішнього продукту. Фіскально-бюджетна політика: види, об'єкти, суб'єкти, цілі.</p>	6
10-12	<p>Грошовий ринок Суть грошового ринку. Об'єкти й суб'єкти грошового ринку. Структура грошового ринку.</p>	6
13-15	<p>Інфляція і грошові реформи Суть та причини інфляції. Види інфляції. Грошові реформи та методи їх проведення. Грошова реформа в Україні 1996 р.</p>	6
16-19	<p>Валютний ринок і валютні системи Сутність валюти і валютних відносин. Суть і структура валютного ринку. Економічна суть і режими валютного курсу. Валютні системи та валютна політика. Інституційні засади валютного регулювання і контролю в Україні.</p>	8
20-23	<p>Кредит у ринковій економіці Необхідність, суть і структура кредиту. Функції кредиту. Принципи кредитування. Форми та види кредиту.</p>	8
	<p>Плата за користування кредитом. Роль кредиту в розвитку економіки. Загальна характеристика кредитної системи.</p>	
24-26	<p>Фінансові посередники Фінансові посередники та їхнє місце в структурі фінансового ринку. Типи фінансових посередників. Функції фінансових посередників. Роль банків у фінансовому посередництві. Необхідність функціонування та розвитку небанківського фінансового посередництва</p>	6

1	2	3
27,28	Центральні банки Загальна характеристика центральних банків. Національний банк України та його функції. Грошово-кредитна політика НБУ. Валютна політика та роль НБУ в її реалізації.	4
29-31	Комерційні банки та їх операції Комерційні банки, їх класифікація. Пасивні операції. Активні операції. Банківські послуги.	6
32-34	Міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною Загальна характеристика міжнародних валютно-кредитних установ. Фінанси міжнародних установ. Міжнародні розрахунки та валютне регулювання.	6
	Усього годин:	68

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	2	3
1	Суть і функції грошей Обговорення проблемних питань лекції.	2
2,3	Грошовий обіг і грошова маса Обговорення проблемних питань лекції. Розв'язання базових задач.	4
4	Грошові системи Обговорення проблемних питань лекції. Розв'язання базових задач.	2
5	Грошовий ринок Обговорення проблемних питань лекції. Розв'язання базових задач.	2
6,7	Інфляція і грошові реформи Обговорення проблемних питань лекції. Розв'язання базових задач.	4
8-10	Валютний ринок і валютні системи Обговорення проблемних питань лекції. Розв'язання базових задач.	6
11,12	Кредит у ринковій економіці Обговорення проблемних питань лекції. Розв'язання базових задач.	4
13,14	Фінансові посередники Обговорення проблемних питань лекції. Розв'язання базових задач.	4
15	Центральні банки Обговорення проблемних питань лекції.	2
16,17	Комерційні банки та їх операції Обговорення проблемних питань лекції. Розв'язання базових задач.	4

1	2	3
18	Міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною Обговорення проблемних питань лекції.	2
	Усього годин:	36

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Підготовка до аудиторних занять	40
2.	Підготовка до контрольних заходів	27
3.	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях:	24
3.1	Сучасний синтез теорії грошей	8
3.2	Натуралістична теорія кредиту	8
3.3	Капіталотворча теорія кредиту	8
4.	Підготовка до екзамену	30
	Усього годин:	121

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для ефективної перевірки рівня засвоєння студентами знань, умінь та навичок з навчальної дисципліни використовуються наступні методи контролю: усний, письмовий, тестовий, практична перевірка.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка за змістовий модуль (ЗМ) 1 та 2 визначається як проста середня арифметична сума балів, що отримані за роботу на кожному практичному занятті.

Бали за заняття розподіляються так:

Бали	Критерії оцінки роботи на занятті
1	2
100-90	Студент глибоко та всебічно розкриває зміст питання, яке обговорюється, з використанням матеріалів, які він самостійно опрацював і показує вміння: формулювати висновки та узагальнення за питанням; аргументовано та логічно викладає матеріал. Додатково підготував та презентував доповідь на тему заняття. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом. Зроблені аргументовані висновки.
89-82	Студент розкриває зміст питання, яке обговорюється; робить узагальнення та висновки; логічно викладає свої знання, але недостатньо використовує матеріали додаткової літератури та допускає окремі неточності при відповіді. Має навички розв'язання конкретних практичних завдань. Успішно виконав передбачені планом заняття завдання без істотних зауважень. Орієнтується у сучасних тенденціях розвитку.
81-75	Студент розкриває зміст питання, яке обговорюється; але не робить узагальнення та висновки, недостатньо використовує матеріали додаткової літератури та допускає окремі неточності при відповіді. Виконує практичні завдання в межах

1	2
	програмних вимог, але допускається помилок (але не більш ніж 2 в одному завданні).
74-64	Студент поверхнево розкриває зміст питання, яке обговорюється, відтворюючи тільки матеріали подані на лекції; не робить узагальнення та висновки, допускає суттєві неточності при відповіді. Студент не вміє вирішувати передбачені програмою практичні завдання або допускає принципові помилки (більш ніж 2 в одному завданні) у їх виконанні.
63-60	Студент знає тільки термінологію з теми заняття. Практичні завдання передбачені програмою не вміє вирішувати, але намагається. Веде повний конспект лекцій та практичних занять.
59-35	Студент зовсім не орієнтується у питаннях які обговорюються та вирішуються на занятті, але при цьому має повний конспект лекцій та практичних занять.
34-1	Студент зовсім не орієнтується у питаннях які обговорюються та вирішуються на занятті, при цьому не має конспекту лекцій та практичних занять.

До екзамену допускаються студенти, які отримали за змістовий модуль 2 не менш ніж 60 балів.

Екзамен здійснюється шляхом оцінювання відповіді студента за 100-бальною шкалою і визначається як сума балів за відповідь на 1 теоретичне питання та розв'язання 1 задачі.

Критерії оцінки відповіді на екзаменаційний білет

Бали	Критерії
1	2
Теоретичне питання	
60-50	виставляється, якщо студент дає повну відповідь на запитання білету і показує при цьому глибоке оволодіння лекційним матеріалом, знання відповідної літератури, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з даної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, аналізувати явища й факти, робити самостійні узагальнення й висновки.
49-40	виставляється за умови дотримання таких вимог: питання висвітлені повно, викладення матеріалу логічне, обґрунтоване фактами, з посиланнями на відповідне законодавство та літературні джерела, висвітлення питань завершене висновками, студент виявив вміння аналізувати факти й події. Але у відповідях допущені неточності, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення студента до фактів і подій.
39-30	виставляється в тому разі, коли студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, законодавства та навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки й розв'язувати задачі, але при цьому допускає незначних помилок.
29-20	виставляється в разі, коли студент дає неповні відповіді на запитання, припускається не грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу, та самостійно виправляє їх.
19-10	виставляється в разі, коли студент дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу, але самостійно виправляє їх.
9-5	виставляється в разі, коли студент виявив неспроможність висвітлити питання чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення, виявлене невміння розв'язувати навчальні задачі.

1	2
4-1	виставляється в разі, коли студент не відповів на питання чи виявив відсутність розуміння основ дисципліни.
Практичне завдання (задача)	
40-35	правильне розв'язання задачі
34-30	правильне розв'язання задачі за наявності 1 негрубої арифметичної помилки, або неповного висновку
29-20	правильна методика розв'язання задачі за наявності арифметичних помилок (1-2) або неповного висновку
19-10	наявність грубих помилок (більше 2 помилок) при розв'язанні задачі та неповного висновку
9-1	студент знає формули, але виявив відсутність розуміння методики розв'язання задачі, відсутні висновки

Підсумкова оцінка з дисципліни в IV семестрі – оцінка зі змістового модулю 1.

Підсумкова оцінка з дисципліни в V семестрі визначається як проста середня арифметична результатів засвоєння змістового модуля 2 і оцінкою за екзамен:

$$\text{Підсумкова оцінка з дисципліни (V семестр)} = \frac{\text{Підсумкова оцінка за змістовий модуль 2} + \text{Екзаменаційна оцінка}}{2}$$

Порядок зарахування пропущених занять. Відпрацювання пропущених занять відбувається шляхом самостійного опанування студентами навчального матеріалу з наступною перевіркою отриманих знань під час консультацій викладачів: усного опитування по темі пропущеної лекції та розв'язування практичного завдання за темою пропущеного практичного заняття.

Обов'язково до екзамену слід відпрацювати всі пропущені заняття. Критерії оцінювання пропущених занять співпадають з критеріями оцінки роботи на занятті.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Гроші та кредит: навч. посібник / [за ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки]. – Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка. – 2010. – 408 с.
2. Гроші та кредит: підручник / [М. І. Савлук, А. М. Мороз, І. М. Лазепко та ін.]; за заг. ред. М. І. Савлука. – [4-те вид., перероб. і доп.]. – К.: КНЕУ, 2006. – 744 с.
3. Гроші. Фінанси. Кредит: навч.-метод. посібник// за заг. ред. Г. Г. Кірейцева. – К.: ЦУЛ, 2002. – 336 с.
4. Гроші та кредит: підручник / за ред. проф. Б. С. Івасіва – К.: КНЕУ, 2007. – 528 с.
5. Демківський А. В. Гроші та кредит: підручник / А. В. Демківський – К.: ДАКОР, 2007. – 528 с.
6. Івасів Б. С. Гроші та кредит: підручник / Б. С. Івасів. – [Вид. 3-тє, змін. й доп.]. – Тернопіль: Карт-бланш; К.: Кондор, 2008. – 528 с.
7. Коваленко Д. І. Гроші та кредит: теорія і практика: навч. посібник / Д. І. Коваленко. – К.: Центр навч. л-ри, 2011. – 352 с.
8. Лагутін В. Д. Гроші та грошовий обіг: навч. посібник / В. Д. Лагутін. – 3-тє вид., стер. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2003. – 181 с.
9. Буднік М. М. Фінансовий ринок: навч. посібник / М. М. Буднік, Л. С. Мартюшева, Н. В. Сабіна. – К.: Центр навч. л-ри, 2009. – 334 с.
10. Версаль Н. І Теорія кредиту: навч. посібник / Н. І. Версаль, Т.В. Дорошенко. – К.: Вид. дім «Киево-Могилянська академія», 2007. – 483 с.

Допоміжна

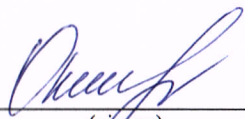
1. Адамик Б. П. Центральний банк і грошово-кредитна політика: підручник / Б. П. Адамик. – Тернопіль: Карт-бланш, 2007. – 393 с.
2. Александрова М. М. Гроші, фінанси, кредит / М. М. Александрова, С. О. Маслова. – К., 2002.
3. Гроші, кредит, грошово-кредитні системи: Навчальний посібник/ Уклад.: А. О. Єпіфанов, В. Л. Маяровський. – Суми: Ініціатива, 2000. – 354 с.
4. Гальчинський А. Теорія грошей: Навч. посібник.-К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2001- 411 с.
5. Співробітництво України з Міжнародним банком реконструкції та розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// www.me.gov.ua](http://www.me.gov.ua)
6. Співробітництво України з МВФ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// www.me.gov.ua](http://www.me.gov.ua)
7. Туган-Барановський М. І. Паперові гроші та метал / М. І. Туган-Барановський. – К.: КНЕУ, 2004.
8. Фридмен М. Монетарная история Соединенных Штатов 1867–1960 / М. Фридмен, А Шварц. – К.: Ваклер, 2007. – 880 с.
9. Хорошковський В. І. Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями: еволюція, теорія, практика: монографія / В. І. Хорошковський. – К., 2002. – 428 с.
10. Центральний банк та грошово-кредитна політика: підручник / за заг. ред. А. М. Мороза і М. Ф. Пуховкіної. – К.: КНЕУ, 2005. – 556 с.
11. Щетинін А. І. Гроші та кредит: підручник / А. І. Щетинін.– К.: Центр навч. л-ри, 2008. – 432 с.
12. Алексеев І.В. Гроші та кредит: навч. посібн. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 312 с.
13. Ільчук П.Г. Гроші та кредит: підручник. Львів: Сорока, 2016. 410 с.
14. Глущенко С.В. Гроші, кредит, кредитний ринок: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : НаУКМА, 2015. 203 с.
15. Швець В.Я., Єфремова Н.Ф., Чічкань О.І. Гроші та кредит : навчальний посібник. Дніпродзержинськ: ДДТУ, 2015. 301 с.
16. Гроші та кредит : навчальний посібник. /О.Л. Шелест ... та ін. ; за ред О.Л. Шелеста. Харків : О.В. Бровін, 2014. 267 с.
17. Корецька Н.І. Історія грошей та кредиту країн світу : навчальний посібник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2014. – 338 с.
18. Фінанси, гроші та кредит: підручник / О.О. Непочатенко ... та ін. Умань: Сочінський, 2014. 482 с.
19. Сисоева Л.Ю., Черкашина К.Ф. Гроші і кредит: у схемах і таблицях : навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2014. 245 с.
20. Наумов А.Ф. Гроші та кредит : в Україні і міжнародній економіці (теорія, практика) : навчальний посібник. Миколаїв : В.Д. Швець, 2013. 295 с.

12. INTERNET-РЕСУРСИ

1. Офіційний сайт Асоціації українських банків. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://aub.org.ua>
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Державної установи Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// www.smida.gov.ua](http://www.smida.gov.ua)
4. Офіційний сайт Ліги страхових організацій України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uainsur.com>

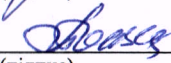
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.
6. Офіційний сайт Національного банку України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>
7. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
8. Офіційний сайт Рахункової палати України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ac-rada.gov.ua>

Розробник

(І.Л. Окуневич)

Гарант освітньої програми

(Г.В. Ползікова)

Силабус затверджено на засіданні кафедри
фінансів, обліку та маркетингу
Протокол від «2» жовтня 2020 року № 3 (186)